

Cuprins

Cuvânt-înainte la ediția a II-a	XXIX
Abrevieri.....	XXXIII
Titlul I. Premise conceptuale	1
Secțiunea 1. Prolegomene	1
Secțiunea a 2-a. Perspectiva istorică și sociologică asupra familiei.....	3
Secțiunea a 3-a. Familia și viața de familie din perspectivă juridică	4
§1. Preliminarii.....	4
§2. Familia și viața de familie în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.....	5
2.1. Rolul Curții Europene a Drepturilor Omului în cadrul sistemului european de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale	5
2.2. Repere jurisprudențiale privind protecția vieții de familie	7
2.3. Dreptul de a întemeia o familie – conținut și dimensiuni	11
§3. Noțiunea de „familie” și „viață de familie” din perspectiva dreptului național	12
3.1. Viziunea legiuitorului constituant român.....	12
3.2. Noțiunile de „familie” în sistemul Codului civil.....	13
3.3. Definiții ale noțiunii de „familie” în reglementări speciale	15
Secțiunea a 4-a. „Dreptul familiei” sau „Dreptul civil al familiei”? Ramură autonomă de drept sau drept de rețea?	16
Secțiunea a 5-a. Obiectul dreptului familiei.....	18
Secțiunea a 6-a. Principiile dreptului familiei	18
§1. Principiul căsătoriei liber consimțite între soți.....	18
§2. Principiul monogamiei	19
§3. Principiul egalității sexelor	20
§4. Principiul interesului superior al copilului.....	22
§5. Principiul egalității în drepturi a copiilor	23
§6. Principiul solidarității familiale.....	23
§7. Principiul ocrotirii căsătoriei și familiei.....	24
Secțiunea a 7-a. Dezvoltări, provocări și tendințe legislative în dreptul familiei	24
Titlul II. Perspectiva sistemului român de drept asupra pluralității modelelor de familie. Variațiuni mioritice pe teme europene.....	27
Capitolul I. Considerații generale asupra pluralității modelelor de familie....	27
Secțiunea 1. Viziunea exterioară.....	27
Secțiunea a 2-a. Viziunea autohtonă	28

Capitolul II. Concubinajul.....	29
Secțiunea 1. Viziunea exterioară asupra concubinajului.....	29
§1. Perspectiva CEDO asupra relațiilor <i>de facto</i>	29
§2. Perspectiva de drept comparat	29
Secțiunea a 2-a. (Non)reglementarea internă	30
Capitolul III. Parteneriatul (civil) înregistrat.....	33
Secțiunea 1. Perspectiva „celor din afară”	33
Secțiunea a 2-a. Nonreglementarea internă.....	38
Capitolul IV. Logodna.....	41
Secțiunea 1. Privire istorică. Necesitatea reglementării	41
Secțiunea a 2-a. Natura juridică	42
Secțiunea a 3-a. Încheierea logodnei.....	43
Secțiunea a 4-a. Ruperea logodnei	46
Secțiunea a 5-a. Efectele patrimoniale atașate ruperii logodnei.....	46
§1. Obligația de restituire a darurilor	47
§2. Răspunderea pentru ruperea logodnei	50
Titlul III. Căsătoria	53
Capitolul I. Perspectivă istorică asupra instituției căsătoriei.....	53
Secțiunea 1. Preliminarii	53
Secțiunea a 2-a. Căsătoria și raporturile dintre soți în dreptul roman	53
Secțiunea a 3-a. Succinte considerații cu privire la „avatarurile” instituției căsătoriei de-a lungul Evului Mediu și până în zorii epocii moderne	54
Secțiunea a 4-a. Evoluția reglementărilor privind căsătoria în spațiul românesc.....	55
Capitolul II. Dreptul fundamental la căsătorie reflectat în jurisprudența CEDO	57
Secțiunea 1. Conținutul dreptului la căsătorie în reglementarea art. 12 Conv.EDO	57
Secțiunea a 2-a. Limite legale ale exercițiului dreptului la căsătorie	58
Secțiunea a 3-a. Titularii dreptului la căsătorie	61
§1. Persoane aflate în executarea unor pedepse privative de libertate	61
§2. Persoanele transsexuale/transgender	63
2.1. Recunoașterea și exercitarea dreptului la căsătorie.....	64
2.2. Dreptul la autodeterminare. Vulnerabilitățile reglementării române și incongruența soluțiilor jurisprudențiale naționale....	67
2.2.1. Repere convenționale	67
2.2.2. Perspectiva legislativă și jurisprudențială națională	68
§3. Situația cuplurilor formate din persoane de același sex	72
3.1. Protecția căsătoriei tradiționale.....	72
3.2. Obligație pozitivă de a reglementa căsătoria între persoane de același sex?	73

3.3. Recunoașterea căsătoriei între persoane de același sex încheiate în străinătate (conflictul de legi în timp și spațiu) ...	74
3.3.1. Perspectiva jurisprudenței CEDO.....	74
3.3.2. Viziunea internă.....	74
Capitolul III. Încheierea căsătoriei	76
Secțiunea 1. Considerații generale	76
Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei.....	77
§1. Preliminarii.....	77
§2. Condiții de fond pozitive.....	79
2.1. Diferența de sex	79
2.2. Consimțământul	80
2.2.1. Existența consimțământului.....	81
2.2.2. Caracterul liber. Viciile de consimțământ	81
2.2.3. Caracterul actual al consimțământului.....	85
2.3. Capacitatea/vârsta matrimonială	86
2.3.1. Conținutul capacității matrimoniale	86
2.3.2. Analiza condițiilor speciale pentru căsătoria minorului	87
2.4. Comunicarea reciprocă a stării de sănătate	92
§3. Condiții de fond negative (impedimentele la căsătorie).....	93
3.1. Preliminarii	93
3.2. Analiza impedimentelor la căsătorie.....	94
3.2.1. Bigamia – art. 273 C.civ.	94
3.2.2. Rudenia – art. 274 + art. 406 C.civ.....	96
3.2.3. Tutela – art. 275 C.civ.	97
3.2.4. Alienajia și debilitatea mintală (sau despre istoria impedimentelor la căsătorie)	98
3.3. Clasificarea impedimentelor	102
Secțiunea a 3-a. Condițiile de formă ale căsătoriei	103
§1. Preliminarii.....	103
§2. Formalități premergătoare.....	103
2.1. Depunerea declarației de căsătorie.....	104
2.1.1. Conținut	104
2.1.2. Înregistrarea și efectele. Reînnoirea declarației de căsătorie	105
2.2. Publicitatea declarației de căsătorie	106
2.3. Opoziția la căsătorie/verificările ofițerului de stare civilă	106
§3. Formalități privind încheierea căsătoriei.....	107
3.1. Competența ofițerului de stare civilă	107
3.2. Locul încheierii căsătoriei.....	108
3.3. Prezența personală a viitorilor soți.....	108
3.4. Prezența martorilor.....	109
3.5. Publicitatea virtuală a căsătoriei	110

3.6. Momentul încheierii căsătoriei.....	110
§4. Formalități ulterioare.....	110
4.1. Întocmirea actului de căsătorie	110
4.2. Formalități privind regimul matrimonial ales de soți.....	110
4.3. Dovada căsătoriei.....	111
Capitolul IV. Efectele căsătoriei	111
Secțiunea 1. Preliminarii	111
Secțiunea a 2-a. Efectele căsătoriei cu privire la raporturile personale dintre soți.....	112
§1. Obligațiile personale reciproce	112
1.1. Obligația de respect.....	113
1.2. Obligația de fidelitate.....	114
1.3. Obligația de sprijin moral	114
1.4. Obligația de a locui împreună.....	114
1.5. Obligația de a purta numele comun	115
§2. Aspecte ale independenței personale.....	116
2.1. Relațiile sociale ale soților	116
2.2. Independența profesională	116
2.2.1. Scurt istoric.....	116
2.2.2. Libertatea fiecărui soț de a exercita o profesie	117
Secțiunea a 3-a. Efectele căsătoriei cu privire la capacitatea de exercițiu	118
Secțiunea a 4-a. Efectele căsătoriei cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți.....	118
Capitolul V. Nulitatea căsătoriei	118
Secțiunea 1. Preliminarii	118
Secțiunea a 2-a. Cazurile de nulitate a căsătoriei	120
§1. Nulitatea absolută.....	120
1.1. Lipsa diferenței de sex – art. 271 + art. 293 alin. (1) C.civ.....	120
1.2. Lipsa materială a consimțământului – art. 271 + art. 293 alin. (1) C.civ.....	120
1.3. Lipsa vârstei matrimoniale – art. 294 C.civ.	122
1.4. Bigamia – art. 273 + art. 293 C.civ.....	122
1.5. Rudenia – art. 274 + art. 293 alin. (1) C.civ.	123
1.6. Nerespectarea formalităților de solemnitate și publicitate a celebrării căsătoriei – art. 287 alin. (1) + art. 293 alin. (1) C.civ.....	124
1.7. Căsătoria fictivă – art. 295 C.civ.....	124
1.7.1. Definiție și reglementare	124
1.7.2. Exemple.....	125
1.7.3. Proba caracterului fictiv.....	125
1.7.4. Acoperirea nulității	127
1.7.5. Fundamentul nulității.....	128

§2. Nulitatea relativă	128
Secțiunea a 3-a. Regimul juridic al nulității căsătoriei	128
3.1. Regimul juridic al nulității absolute	129
3.1.1. Titulari	129
3.1.2. Prescriptibilitate	129
3.1.3. Acoperirea nulității	129
3.2. Regimul juridic al nulității relative	130
3.2.1. Titulari	130
3.2.2. Prescriptibilitate	130
3.2.3. Acoperirea nulității relative	131
Secțiunea a 4-a. Efectele nulității căsătoriei	132
§1. Efectele retroactive ale nulității căsătoriei	132
1.1. Efecte extrapatrimoniale	133
1.2. Efecte patrimoniale	133
§2. Opozabilitatea hotărârii judecătorești	133
§3. Excepții de la efectul retroactiv al nulității căsătoriei	134
3.1. Situația juridică a copiilor – art. 305 C.civ.	134
3.2. Căsătoria putativă – art. 304 C.civ.	135
3.2.1. Noțiunea și condițiile căsătoriei putative	135
3.2.2. Efectele căsătoriei putative	136
Titlul IV. Divorțul	139
Capitolul I. Dreptul la divorț? Evoluția reglementării în sistemul român de drept	139
Secțiunea 1. Perspectiva istorică asupra instituției divorțului	139
Secțiunea a 2-a. Dreptul fundamental la divorț? Perspectiva CEDO	140
Secțiunea a 3-a. Evoluția reglementării în sistemul român de drept	143
Capitolul II. Cazurile de divorț	144
Secțiunea 1. Considerații preliminare	144
Secțiunea a 2-a. Divorțul remediu	145
§1. Divorțul prin acordul soților [art. 373 lit. a) + art. 929-932 C.proc.civ.]	146
1.1. Condiții generale de admisibilitate	146
1.2. Divorțul pe cale administrativă	147
1.3. Divorțul prin procedură notarială	149
1.4. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	151
§2. Divorțul judiciar din motive de sănătate [art. 373 lit. d) C.civ. + art. 933 C.proc.civ.]	152
Secțiunea a 3-a. Divorțul judiciar bazat pe culpă	154
§1. Divorțul pentru motive temeinice [art. 373 lit. b) C.civ. + art. 934 C.proc.civ.]	154
1.1. Condiții generale	154
1.2. Rolul culpei din perspectiva admisibilității cererii de divorț	157

1.3. Continuarea acțiunii de divorț de către moștenitori (art. 380 C.civ. + art. 926 C.proc.civ.).....	160
§2. Divorțul pentru separație în fapt [art. 373 lit. c) C.civ. + art. 935 C.proc.civ.].....	162
2.1. Condiții	162
2.2. Stabilirea culpei reclamantului.....	162
2.3. Soluții <i>de lege ferenda</i>	164
§3. Posibilitatea convertirii temeiului de drept al cererii de divorț....	165
Capitolul III. Efectele divorțului	167
Secțiunea 1. Data desfacerii căsătoriei	167
Secțiunea a 2-a. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți	168
§1. Îndatoririle reciproce ale soților	168
§2. Capacitatea deplină de exercițiu.....	168
§3. Numele soților	169
Secțiunea a 3-a. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți	170
§1. Încetarea regimului matrimonial (art. 385 C.civ.).....	170
§2. Efectele divorțului asupra locuinței familiei [art. 324 C.civ. + art. 919 alin. (1) lit. c) C.proc.civ.].....	171
§3. Dreptul la despăgubiri [art. 388 C.civ. + art. 919 alin. (1) lit. d) C.proc.civ.].....	174
§4. Prestația compensatorie [art. 390-395 C.civ. + art. 919 alin. (1) lit. e) C.proc.civ.]	175
4.1. Preliminarii	175
4.2. Condiții de acordare	176
4.3. Stabilirea prestației compensatorii	178
4.4. Forma prestației compensatorii.....	179
4.5. Modificarea și încetarea prestației compensatorii.....	180
§5. Obligația de întreținere (art. 389 C.civ.)	181
§6. Dreptul la moștenire (art. 970 C.civ.).....	181
Secțiunea a 4-a. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori.....	181
§1. Obligația instanței de a se pronunța din oficiu. Criterii de apreciere.....	182
§2. Modalități de exercitare a autorității părintești	184
2.1. Regula exercitării conjuncte.....	184
2.2. Excepții	185
2.3. Situații speciale	187
§3. Stabilirea locuinței copilului	189
3.1. Pronunțare <i>ex officio</i>	189
3.2. Criterii legale de stabilire a locuinței copilului.....	191
3.3. Locuința alternantă?.....	192

§4. Drepturile părintelui separat de copil.....	193
§5. Stabilirea contribuției părinților	195
§6. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil.....	195
Titlul V. Regimuri matrimoniale	197
Capitolul I. Premise conceptuale.....	197
Secțiunea 1. Prolegomene	197
Secțiunea a 2-a. Noțiunea de „regim matrimonial”	198
Secțiunea a 3-a. Fundamentul regimului matrimonial	199
Secțiunea a 4-a. Natura juridică a regimului matrimonial.....	200
Secțiunea a 5-a. Principiile regimurilor matrimoniale	200
§1. Principiul egalității soților.....	201
§2. Principiul libertății alegerii și modificării regimului matrimonial	201
§3. Principiul subordonării regimului matrimonial scopului căsătoriei.....	202
Secțiunea a 6-a. Clasificarea regimurilor matrimoniale	202
Secțiunea a 7-a. Evoluția reglementărilor în materie în sistemul român de drept	203
§1. Codul civil român din 1864.....	203
§2. Evoluția reglementărilor după anul 1948	204
§3. Noul Cod civil – Legea nr. 287/2009.....	206
Capitolul II. Convenția matrimonială.....	207
Secțiunea 1. Prolegomene	207
§1. Importanța și utilitatea practică a convenției matrimoniale	207
§2. Originea convenției matrimoniale.....	208
Secțiunea a 2-a. Premise conceptuale.....	208
§1. Noțiunea de „convenție matrimonială”	208
1.1. Precizări terminologice	208
1.2. Definiție	209
§2. Natura juridică și regimul juridic al convenției matrimoniale	209
2.1. Natura juridică	209
2.2. Regimul juridic	211
§3. Caracterele juridice ale convenției matrimoniale.....	211
3.1. Preliminarii	211
3.2. Enumerarea și analiza caracterelor juridice	212
Secțiunea a 3-a. Condiții de validitate a convenției matrimoniale	216
§1. Condiții de fond	216
1.1. Părțile convenției matrimoniale	216
1.2. Capacitatea părților	216
1.3. Consimțământul părților	219
1.4. Obiectul convenției matrimoniale.....	221
1.5. Cauza convenției matrimoniale.....	222
§2. Condiții de formă	223

Secțiunea a 4-a. Desființarea și ineficacitatea convenției matrimoniale	223
§1. Nulitatea convenției matrimoniale	223
1.1. Cazurile de nulitate absolută	224
1.2. Cazurile de nulitate relativă	225
1.3. Data la care trebuie îndeplinite condițiile de valabilitate.....	226
1.4. Efectele nulității	227
§2. Caducitatea convenției matrimoniale	229
Secțiunea a 5-a. Formalități de publicitate. Opozabilitatea convenției matrimoniale	230
§1. Opozabilitatea regimului matrimonial al comunității legale de bunuri	230
§2. Opozabilitatea convenției matrimoniale.....	231
§3. Formalități generale de publicitate	232
3.1. Mecanisme de publicitate	232
3.2. Concursul între formalitățile generale de publicitate	233
3.3. Consultarea registrelor	234
§4. Formalități speciale de publicitate	234
§5. Sancțiunea neîndeplinirii formalităților de publicitate.....	236
5.1. Inopozabilitatea.....	236
5.2. Simulația. Inopozabilitatea convenției matrimoniale secrete	237
Secțiunea a 6-a. Efectele convenției matrimoniale	238
§1. Conținutul efectelor convenției matrimoniale.....	238
§2. Întinderea în timp a efectelor specifice convențiilor matrimoniale	239
Capitolul III. Regimul primar.....	239
Secțiunea 1. Considerații introductive	239
§1. Noțiune.....	239
§2. Natura juridică și trăsăturile regimului primar	241
2.1. Natura juridică	241
2.2. Trăsăturile regimului primar	241
§3. Finalitatea reglementării.....	241
Secțiunea a 2-a. Locuința familiei.....	242
§1. Premise conceptuale.....	242
1.1. Justificarea existenței unui regim special de protecție a locuinței familiei	242
1.2. Noțiunea de „locuință a familiei”.....	243
1.3. Drepturile soților asupra locuinței comune	246
§2. Regimul juridic al locuinței familiei	247
2.1. Esența reglementării din Codul civil.....	247
2.2. Obiectul actelor juridice interzise unuia dintre soți	247

2.3. Natura juridică a actelor supuse exigenței consimțământului ambilor soți	248
2.4. Consimțământul scris al celuilalt soț	250
2.5. Durata protecției.....	252
2.6. Sancțiunea	252
§3. Bunurile mobile care deserveșc locuința familiei	255
Secțiunea a 3-a. Contribuția la cheltuielile căsătoriei	256
§1. Noțiuni.....	256
§2. Soluțiile legislative din cuprinsul Codului civil.....	257
2.1. Stabilirea cuantumului contribuției fiecărui dintre soți.....	257
2.2. Efectele obligației	259
Secțiunea a 4-a. Independența reciprocă a soților	260
§1. Independența profesională	260
1.1. Libertatea fiecărui soț de a exercita o profesie.....	260
1.1.1. Libertatea de alegere a profesiei.....	261
1.1.2. Dreptul de a dispune de veniturile încasate	261
1.2. Colaborarea unuia dintre soți la activitatea profesională desfășurată de celălalt.....	262
§2. Independența patrimonială a soților. Dreptul la informare	263
2.1. Încheierea de acte juridice.....	263
2.2. Independența în raporturile de drept bancar.....	264
2.2.1. Sediul materiei.....	264
2.2.2. Caracterul imperativ al normei	264
2.2.3. Sfera de aplicare a prezumției.....	265
2.2.4. Durata prezumției	266
2.3. Dreptul la informare.....	268
Secțiunea a 5-a. Mecanisme de dozare a puterilor soților în situația de criză familială	269
§1. Extinderea judiciară a puterilor unuia dintre soți	269
1.1. Sediul materiei	269
1.2. Natura juridică	270
1.3. Cauzele.....	270
1.4. Câmpul de aplicare a reprezentării judiciare.....	271
1.4.1. Puterile exercitate de soțul reprezentant.....	271
1.4.2. Întinderea reprezentării.....	271
1.4.3. Efectele reprezentării	272
§2. Limitarea judiciară a puterilor unuia dintre soți.....	272
2.1. Noțiuni.....	272
2.2. Natura măsurii.....	273
2.3. Condițiile măsurii.....	273
2.4. Caracterele măsurii	274
2.5. Sancțiunea	275

Capitolul IV. Regimul comunității legale	276
Secțiunea 1. Considerații generale	276
§1. Opțiunea pentru regimul comunității legale.....	276
§2. Trăsăturile regimului comunității legale	277
2.1. Regim de comunitate parțială	277
2.2. Regim legal	278
2.3. Regim alternativ	279
2.4. Regim imperativ?	279
2.5. Regim mutabil.....	279
§3. Fundamentul regimului comunității legale	280
Secțiunea a 2-a. Compoziția/structura patrimoniului fiecărui soț	280
§1. Activul comunitar	281
1.1. Bunurile comune. Criterii generale de determinare	281
1.2. Bunurile proprii ale soților	285
1.2.1. Bunurile dobândite prin moștenire legală, legat sau donație, cu excepția cazului în care dispunătorul a prevăzut, în mod expres, că ele vor fi comune [art. 340 lit. a) C.civ.]	286
1.2.2. Bunurile de uz personal [art. 340 lit. b) C.civ.]	291
1.2.3. Bunurile destinate exercitării profesiei unuia dintre soți, dacă nu sunt elemente ale unui fond de comerț care face parte din comunitatea de bunuri [art. 340 lit. c) C.civ.]	292
1.2.4. Drepturile patrimoniale de proprietate intelectuală asupra creațiilor sale și asupra semnelor distinctive pe care le-a înregistrat [art. 340 lit. d) C.civ.]	293
1.2.5. Bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recom- pensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, proiectele de invenții și alte asemenea bunuri [art. 340 lit. e) C.civ.]	294
1.2.6. Indemnizația de asigurare și despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soți [art. 340 lit. f) C.civ.].....	295
1.2.7. Bunurile, sumele de bani sau orice valori care înlocuiesc un bun propriu, precum și bunul dobândit în schimbul acestora [art. 340 lit. g) C.civ.].....	296
1.2.8. Fructele bunurilor proprii [art. 340 lit. h) C.civ.]	298
§1.3. Calificarea anumitor categorii de bunuri	299
1.3.1. Natura juridică a salariului.....	299
1.3.2. Sumele de bani depuse la instituții de credit	300
1.3.3. Câștigurile obținute la jocurile de noroc.....	300
1.3.4. Lucrări efectuate asupra unui imobil de către soți împreună sau de unul dintre ei.....	301

1.3.5. Natura juridică a titlurilor de valoare.....	303
1.4. Dovada bunurilor soților	304
1.4.1. Dovada bunurilor comune	304
1.4.2. Dovada bunurilor proprii	305
§2. Pasivul matrimonial	307
2.1. Categoriile de datorii comune ale soților	307
2.1.1. Obligațiile născute în legătură cu conservarea, administrarea sau dobândirea bunurilor comune [art. 351 lit. a) C.civ.]	308
2.1.2. Obligațiile pe care le-au contractat împreună [art. 351 lit. b) C.civ.].....	308
2.1.3. Obligațiile asumate de oricare dintre soți pentru acoperirea cheltuielilor obișnuite ale căsătoriei [art. 351 lit. c) C.civ.]	309
2.1.4. Repararea prejudiciului cauzat prin însușirea, de către unul dintre soți, a bunurilor aparținând unui terț, în măsura în care, prin aceasta, au sporit bunurile comune ale soților [art. 351 lit. d) C.civ.]	309
2.2. Regimul juridic al datoriilor soților	310
2.2.1 Regimul juridic al datoriilor personale (art. 353 C.civ.).....	310
2.2.2. Regimul juridic al datoriilor comune (art. 352 C.civ.).....	312
§3. Partajul bunurilor comune în timpul regimului comunității legale...	314
3.1. Partajul bunurilor comune la inițiativa soților sau a unuia dintre ei.....	314
3.2. Partajul bunurilor comune la cererea creditorului personal al unuia dintre soți.....	316
3.3. Partajul bunurilor comune pe cale incidentală, în cadrul contestației la executare.....	317
Secțiunea a 3-a. Dinamica (funcționarea) regimului comunității legale de bunuri	317
§1. Mecanisme de gestiune a bunurilor comune	317
1.1. Mecanismul gestiunii paralele – <i>A sau B</i>	318
1.1.1. Semnificație	318
1.1.2. Domeniul de aplicare.....	320
1.1.3. Renunțarea la prezumția mandatului tacit reciproc	322
1.1.4. Răspunderea pentru actele care prejudiciază comunitatea	324
1.2. Mecanismul gestiunii comune – <i>A + B</i>	326
1.2.1. Semnificație și domeniu de aplicare	326
1.2.2. Modalități de exprimare a consimțământului	330

1.2.3. Sancțiuni (mecanisme de protecție a soțului neparticipant).....	331
1.3. Mecanismul gestiunii exclusive – <i>numai A sau numai B</i>	333
§2. Gestiunea bunurilor proprii ale soților	334
Secțiunea a 4-a. Încetarea și lichidarea regimului comunității legale	334
§1. Încetarea regimului comunității legale. Delimitare conceptuală între „lichidarea regimului comunității” și „lichidarea comunității”	335
§2. Comunitatea post-matrimonială	337
§3. Lichidarea comunității legale.....	338
3.1. Modalitățile de lichidare	338
3.2. Mecanismul lichidării comunității legale.....	339
3.3. Partajul bunurilor comune.....	340
Capitolul V. Regimul comunității convenționale	346
Secțiunea 1. Preliminarii	347
Secțiunea a 2-a. Compoziția patrimoniului [art. 367 lit. a) + b) C.civ.]	348
§1. Comunitatea extinsă	348
§2. Comunitatea restrânsă	352
Secțiunea a 3-a. Dinamica regimului comunității convenționale – derogări în materie de gestiune a bunurilor [art. 367 lit. c) C.civ.] ...	353
Secțiunea a 4-a. Lichidarea și partajul comunității [art. 367 lit. d) + e) C.civ.].....	355
§1. Clauza de preciput.....	355
1.1. Noțiuni și reglementare	355
1.2. Sfera de aplicare.....	356
1.3. Obiectul.....	357
1.4. Beneficiarii.....	358
1.5. Situații de ineficacitate.....	358
1.6. Efectele și modul de aplicare	361
1.7. Natura juridică	363
§2. Modalități privind lichidarea comunității convenționale	364
2.1. Stabilirea cotei de contribuție a fiecărui soț.....	364
2.2. Modalitatea de atribuire a bunurilor către fiecare dintre soți	365
2.3. Distribuirea pasivului comunității.....	366
Capitolul VI. Regimul separației de bunuri.....	366
Secțiunea 1. Preliminarii	366
§1. Succintă caracterizare a regimului separației de bunuri.....	366
§2. Reglementarea separației de bunuri în sistemul Codului civil român. Temeiul juridic.....	367
Secțiunea a 2-a. Compoziția patrimoniului	369
§1. Preliminarii.....	369
§2. Separația activului.....	369

§3. Separația pasivului	372
§4. Dovada bunurilor	373
Secțiunea a 3-a. Gestiunea bunurilor.....	375
Secțiunea a 4-a. Lichidarea regimului separației.....	376
§1. Lichidarea regimului de separație pură	376
§2. Lichidarea potrivit mecanismului participării la achiziții	378
2.1. Considerații generale privind regimul mixt al participării la achiziții	378
2.2. Algoritm de determinare a creanței de participare	379
2.3. Perspectivă critică asupra reglementării române în materie	380
Capitolul VII. Modificarea regimului matrimonial secundar	383
Secțiunea 1. Preliminarii	383
§1. Delimitări conceptuale și precizări terminologice	383
§2. De la imutabilitate la mutabilitate controlată	384
§3. Principiul mutabilității regimului matrimonial în reglementarea Codului civil	385
Secțiunea a 2-a. Modificarea convențională.....	385
§1. Condiții de fond	385
§2. Condiții de formă	388
§3. Condiții de opozabilitate față de terți. Protecția creditorilor	388
§4. Efectele modificării convenționale	390
Secțiunea a 3-a. Modificarea judiciară a regimului comunității.....	391
§1. Reglementare. Condiții (art. 370 C.civ.)	391
§2. Efectele modificării judiciare între soți (art. 371 C.civ.).....	394
§3. Efectele modificării judiciare față de terți [art. 370 alin. (3) + art. 372 C.civ.]	394
Titlul VI. Filiația	397
Capitolul I. Premise conceptuale.....	397
Secțiunea 1. Prolegomene	397
Secțiunea a 2-a. Noțiunea și clasificarea filiației	398
Secțiunea a 3-a. Modurile de stabilire a filiației firești	399
Secțiunea a 4-a. Dovada filiației și posesia de stat.....	400
§1. Dovada filiației.....	400
§2. Posesia de stat	401
2.1. Noțiune.....	401
2.2. Conținut	401
2.3. Condiții	401
Secțiunea a 5-a. Presumția timpului legal al concepțiunii	402
§1. Noțiune.....	402
§2. Cum se calculează?	403
§3. Caracterul prezumției	403

Secțiunea a 6-a. Interese legitime/drepturi subiective valorificate prin acțiunile în materia filiației. Perspectiva jurisprudenței CEDO.....	404
§1. Dreptul la cunoașterea identității biologice.....	404
§2. Interesul copilului/al tatălui biologic în stabilirea paternității reale.....	405
§3. Interesul soțului mamei – tatăl prezumat – de a contesta prezumția legală de paternitate	408
Capitolul II. Filiația față de mamă.....	409
Secțiunea 1. Temeiul filiației față de mamă.....	409
Secțiunea a 2-a. Modurile de stabilire a filiației față de mamă	410
§1. Stabilirea prin efectul legii, ca urmare a declarației și înregistrării nașterii copilului.....	410
1.1. Procedura înregistrării nașterii copilului.....	410
1.2. Dovada filiației față de mamă.....	411
§2. Stabilirea prin recunoaștere.....	412
§3. Stabilirea prin hotărâre judecătorească	414
3.1. Cazuri de admisibilitate	414
3.2. Regimul juridic al acțiunii în stabilirea maternității	416
3.2.1. Titularul acțiunii în stabilirea filiației față de mamă.....	416
3.2.2. Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune	417
3.2.3. Calitate procesuală pasivă.....	417
3.2.4. Dovada filiației față de mamă.....	417
3.2.5. Înregistrarea și efectele hotărârii	418
Secțiunea a 3-a. Contestarea maternității	418
§1. Contestarea maternității stabilite prin efectul legii	418
§2. Contestarea maternității stabilite prin recunoaștere	418
§3. Contestarea maternității stabilite prin hotărâre judecătorească	419
Capitolul III. Paternitatea din căsătorie.....	420
Secțiunea 1. Prezumția de paternitate	420
§1. Noțiune.....	420
§2. Fundament.....	420
§3. Domeniul de aplicare a prezumției – copiii beneficiari	421
3.1. Copilul născut în timpul căsătoriei.....	421
3.2. Copilul conceput în timpul căsătoriei și născut după disoluția acesteia.....	421
§4. Cum operează prezumția de paternitate?	422
§5. Conflicte de paternitate (dubla paternitate).....	423
Secțiunea a 2-a. Tăgada paternității	425
§1. Preliminarii.....	425
§2. Evoluția legislației române în materia titularilor acțiunii în tăgada paternității.....	425
§3. Titularii acțiunii în tăgada paternității în sistemul Codului civil.....	426

3.1. Soțul mamei	426
3.1.1. Temeiul acțiunii. Condiții de exercitare	426
3.1.2. Prescripția dreptului la acțiune	427
3.1.3. Persoana împotriva căreia se introduce acțiunea	429
3.2. Mama copilului	429
3.2.1. Temeiul acțiunii. Condiții de exercitare	429
3.2.2. Prescripția dreptului la acțiune	430
3.2.3. Persoana împotriva căreia se introduce acțiunea	430
3.3. Copilul	430
3.3.1. Temeiul acțiunii. Condiții de exercitare	430
3.3.2. Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune	432
3.3.3. Persoana împotriva căreia se introduce acțiunea	432
3.4. Tatăl biologic	432
3.4.1. Temeiul acțiunii. Condiții de exercitare	432
3.4.2. Critica opțiunii legislative în această materie	433
§4. Cazurile în care se poate tăgădui paternitatea	437
§5. Intervenția voluntară în litigiile având ca obiect tăgăda paternității	438
Secțiunea a 3-a. Regimul juridic al altor acțiuni aplicabile în materia paternității din căsătorie.....	440
§1. Acțiunea în contestarea filiației față de tatăl din căsătorie – art. 434 C.civ.....	440
§2. Acțiunea în contestația filiației – art. 421 C.civ.....	442
2.1. Condiții. Domeniu de aplicare	442
2.2. Obiectul acțiunii.....	443
2.3. Mijloace de probă	443
Capitolul IV. Paternitatea din afara căsătoriei.....	444
Secțiunea 1. Preliminarii	444
Secțiunea a 2-a. Stabilirea paternității prin recunoaștere	444
§1. Noțiune. Natură juridică.....	444
§2. Copiii care pot fi recunoscuți	444
§3. Formele recunoașterii.....	446
§4. Caracterele juridice ale recunoașterii de filiație.....	448
§5. Contestarea recunoașterii de filiație	448
§6. Nulitatea recunoașterii de paternitate.....	450
6.1. Nulitatea absolută.....	450
6.2. Nulitatea relativă.....	451
Secțiunea a 3-a. Stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească.....	451
§1. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei.....	451
1.1. Fundamentul acțiunii	451
1.2. Dreptul la acțiune.....	454
1.2.1. Titularul acțiunii în stabilirea paternității	454
1.2.2. Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune	455
1.2.3. Calitate procesuală pasivă.....	455

1.3. Obiectul acțiunii.....	455
1.4. Mijloacele de probă.....	456
1.4.1. Prezumția de paternitate	456
1.4.2. Recunoașterea/mărturisirea.....	458
1.4.3. Expertiza medico-legală a filiației.....	459
1.5. Efectele hotărârii instanței	460
§2. Dreptul la despăgubiri	461
Capitolul V. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator.....	462
Secțiunea 1. Considerații generale	462
§1. Privire de ansamblu.....	462
§2. Noțiune. Domeniul de aplicare a art. 441-447 C.civ.....	464
§3. Principii.....	465
Secțiunea a 2-a. Condiții privitoare la părinții beneficiari	467
§1. Noțiunea de „părinți”	467
§2. Consimțământul părinților	468
2.1. Exprimarea consimțământului	468
2.2. Revocarea consimțământului	469
2.3. Ineficacitatea consimțământului	469
Secțiunea a 3-a. Regimul juridic al filiației față de tată	469
§1. Paternitatea din căsătorie.....	469
§2. Paternitatea din afara căsătoriei	470
Capitolul VI. Maternitatea de substituție.....	471
Secțiunea 1. Preliminarii	471
Secțiunea a 2-a. Fenomenul maternității de substituție în societatea românească	472
Secțiunea a 3-a. (Non)reglementarea națională în materie și consecințele practice.....	473
§1. Absența unor dispoziții speciale dedicate maternității de substituție	473
§2. Mecanisme de transfer juridic al filiației.....	475
§3. Validitatea convențiilor privind maternitatea de substituție.....	479
Secțiunea a 4-a. Soluții jurisprudențiale.....	482
Secțiunea a 5-a. Maternitatea de substituție – abordare prospectivă.....	486
Titlul VII. Adopția.....	487
Capitolul I. Premise conceptuale.....	487
Secțiunea 1. Noțiune. Perspectivă istorică	487
Secțiunea a 2-a. Reglementare	488
§1. Cadrul legislativ intern.....	488
§2. Reglementări internaționale	489
Secțiunea a 3-a. Definiție și natură juridică	489
Secțiunea a 4-a. Tipuri de adopție.....	490
§1. Adopția internă și internațională	490

§2. Adopția minorului/persoanei având capacitate deplină de exercițiu.....	491
§3. Adopția cu efecte depline/cu efecte restrânse	492
Secțiunea a 5-a. Principiile adopției	492
Capitolul II. Condițiile de fond ale adopției.....	497
Secțiunea 1. Cerințele privind persoana adoptată	497
§1. Statutul de copil adoptabil și respectarea interesului său superior....	497
§2. Vârsta adoptatului	500
§3. Consimțământul adoptatului	501
§4. Consimțământul părinților firești/tutorelui.....	501
4.1. Momentul procesual al exprimării consimțământului.....	502
4.2. Consimțământ general, iar nu special	502
4.3. Cerințe privitoare la consimțământ	503
4.4. Situații speciale	504
Secțiunea a 2-a. Cerințele privind persoana care adoptă.....	508
§1. Vârsta adoptatorului	508
§2. Capacitatea și starea de sănătate	509
§3. Aptitudinea morală și materială de a adopta	509
§4. Consimțământul adoptatorului	512
§5. Consimțământul soțului celui care adoptă	512
Secțiunea a 3-a. Impedimentele la adopție	513
§1. Impedimentul rezultând din rudenie	513
§2. Impedimentul întemeiat pe calitatea de soț/fost soț	514
§3. Adopția simultană sau succesivă a aceleiași persoane de către mai mulți adoptatori	514
Secțiunea a 4-a. Adopția internațională.....	518
§1. Preliminarii.....	518
§2. Condiții speciale cu privire la persoana adoptatorului	519
§3. Condiții speciale cu privire la persoana adoptată.....	520
§4. Elemente esențiale privind procedura adopției internaționale	520
Capitolul III. Efectele adopției	521
Secțiunea 1. Efectul principal al adopției.....	522
§1. Efectul constitutiv – stabilirea legăturilor de filiație și de rudenie civilă.....	522
§2. Efectul extinctiv – stingerea legăturilor de filiație și de rudenie firească	523
§3. Efectul extinctiv parțial	523
Secțiunea a 2-a. Efectele implicite (derivate) ale adopției	525
§1. Drepturile și îndatoririle părintești ale adoptatorului	525
§2. Drepturile și îndatoririle persoanei adoptate	525
§3. Efectele adopției cu privire la numele și prenumele adoptatului	525
3.1. Modificarea numelui persoanei adoptate	525

3.2. Schimbarea prenumelui	526
3.3. Numele adoptatului căsătorit	526
§4. Efectele adopției cu privire la cetățenia adoptatului	526
Capitolul IV. Încetarea adopției	527
Secțiunea 1. Cauzele și efectele încetării adopției	527
Secțiunea a 2-a. Desfacerea adopției.....	528
§1. Desfacerea de drept a adopției	528
§2. Desfacerea facultativă în caz de luare a unei măsuri de protecție	528
§3. Desfacerea facultativă cu titlu de sancțiune pentru fapte grave ...	529
3.1. La cererea adoptatorului	529
3.2. La cererea adoptatului.....	532
Secțiunea a 3-a. Desființarea adopției	532
§1. Cauzele de nulitate	532
1.1. Nulitatea relativă.....	532
1.2. Nulitatea absolută.....	533
1.3. Menținerea adopției anulabile sau nule absolut	534
§2. Efectele nulității adopției	534
Titlul VIII. Autoritatea părintească.....	535
Capitolul I. Considerații generale.....	535
Secțiunea 1. Noțiunea de „autoritate părintească”. Reglementare	535
§1. Noțiune.....	535
§2. Reglementare	537
Secțiunea a 2-a. Natura juridică a drepturilor părintești.....	538
Secțiunea a 3-a. Principiile autorității părintești	538
§1. Principiul coparentalității	538
§2. Principiul exercitării autorității părintești numai în interesul superior al copilului	539
§3. Principiul nediscriminării în funcție de statutul copilului.....	540
§4. Principiul asocierii copilului	540
§5. Principiul independenței patrimoniale dintre părinți și copii	541
Secțiunea a 4-a. Condițiile exercitării autorității părintești.....	541
Capitolul II. Conținutul autorității părintești	542
Secțiunea 1. Preliminarii	542
Secțiunea a 2-a. Drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana copilului.....	543
§1. Dreptul și îndatorirea părinților de a stabili și păstra identitatea copilului	544
§2. Dreptul și îndatorirea părinților de a crește copilul.....	546
2.1. Dreptul și îndatorirea de a îngriji de sănătatea și dezvoltarea fizică, psihică și intelectuală a copilului.....	547
2.2. Dreptul și îndatorirea de a îngriji de educația copilului.....	547
2.3. Dreptul și îndatorirea de a îngriji de învățătura și pregătirea profesională a copilului.....	548

2.4. Dreptul și îndatorirea de a asigura supravegherea copilului.....	549
2.5. Obligația de întreținere a copilului.....	552
2.6. Dreptul de a lua anumite măsuri disciplinare față de copil... ..	552
§3. Dreptul de a stabili locuința copilului	554
§4. Dreptul părintelui de a avea legături personale cu minorul.....	556
4.1. Jurisprudența CEDO vizând dreptul la vizită / relații personale.....	557
4.2. Dreptul de a avea legături personale în sistemul român de drept	558
§5. Dreptul de a cere înapoierea copilului de la alte persoane care îl țin fără drept	563
Secțiunea a 3-a. Drepturile și îndatoririle părintești cu privire la bunurile copilului.....	566
§1. Dreptul și îndatorirea părinților de a administra bunurile copilului.....	567
§2. Dreptul și îndatorirea părinților de a-l reprezenta pe copil în actele civile ori de a-i încuviința aceste acte.....	567
Capitolul III. Exercițarea autorității părintești.....	567
Secțiunea 1. Exercițarea autorității părintești de către părinți împreună și în mod egal.....	567
Secțiunea a 2-a. Mecanisme speciale de exercitare a autorității părintești	569
§1. Scindarea exercițiului autorității părintești	569
1.1. Exercițarea autorității părintești în mod inegal de către părinți (art. 398 C.civ.)	569
1.2. Exercițarea autorității părintești de către alte persoane (art. 399 C.civ.).....	571
1.3. Exercițarea autorității părintești în cazul părintelui minor (art. 490 C.civ.).....	571
1.4. Exercițarea autorității părintești în cazul părintelui major care beneficiază de consiliere judiciară [art. 503 alin. (1 ¹) C.civ.]	571
§2. Exercițarea autorității părintești de către un singur părinte (art. 507 C.civ.)	572
§3. Delegarea temporară a exercițiului drepturilor părintești în condițiile Legii nr. 272/2004, republicată.....	574
3.1. Delegarea forțată a exercițiului drepturilor părintești	574
3.2. Ocrotirea copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate.....	575
Capitolul IV. Decăderea din exercițiul drepturilor părintești.....	578
Secțiunea 1. Noțiune și reglementare	578

Secțiunea a 2-a. Motivele decăderii din exercițiul drepturilor părintești	579
Secțiunea a 3-a. Aspecte procedurale.....	580
Secțiunea a 4-a. Efectele decăderii din exercițiul drepturilor părintești	581
Secțiunea a 5-a. Redarea exercițiului drepturilor părintești	582
Titlul IX. Obligația legală de întreținere	583
Capitolul I. Considerații generale privind obligația legală de întreținere.....	583
Secțiunea 1. Noțiune și reglementare	583
§1. Noțiune.....	583
§2. Reglementare	584
Secțiunea a 2-a. Caractere juridice	585
§1. Caracterul legal	585
§2. Caracterul personal.....	585
§3. Caracterul reciproc	587
§4. Caracterul succesiv.....	588
§5. Caracterul variabil.....	588
§6. Caracterul divizibil.....	588
Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere și ordinea în care aceasta se datorează	589
Secțiunea 1. Persoanele între care există obligația de întreținere.....	589
Secțiunea a 2-a. Ordinea în care întreținerea se datorează	590
Capitolul III. Condițiile generale ale obligației de întreținere.....	591
Secțiunea 1. Condiții privind creditorul întreținerii	592
§1. Starea de nevoie	592
§2. Imposibilitatea de a se întreține din munca sau din bunurile sale.....	593
§3. Comportamentul corespunzător	594
Secțiunea a 2-a. Condiții privind debitorul întreținerii.....	595
§1. Inexistența unei alte persoane obligate prioritar la întreținere, potrivit ordinii legale (art. 519 C.civ.)	595
§2. Existența mijloacelor de a presta întreținerea sau a posibilității de a dobândi aceste mijloace [art. 527 alin. (1) C.civ.].....	595
Capitolul IV. Stabilirea și executarea obligației de întreținere.....	598
Secțiunea 1. Stabilirea întreținerii	598
Secțiunea a 2-a. Quantumul întreținerii.....	598
Secțiunea a 3-a. Modalități de executare.....	598
Secțiunea a 4-a. Data de la care se datorează	600
Secțiunea a 5-a. Plata pensiei de întreținere	601
Secțiunea a 6-a. Modificarea quantumului întreținerii	601
Secțiunea a 7-a. Încetarea obligației de întreținere.....	602
Secțiunea a 8-a. Restituirea întreținerii nedatorate.....	602
Capitolul V. Particularități ale unor obligații de întreținere	603
Secțiunea 1. Obligația de întreținere între soți	603

Secțiunea a 2-a. Obligația de întreținere între părinți și copiii minori	604
§1. Considerații preliminare	604
§2. Starea de nevoie a minorului	605
§3. Quantumul întreținerii	606
§4. Data de la care se datorează întreținerea	607
§5. Stabilirea și executarea obligației de întreținere	607
Secțiunea a 3-a. Obligația de întreținere între părinți și copiii majori.....	609
§1. Condiția specială pentru activarea obligației	609
§2. Starea de nevoie	611
§3. Quantumul pensiei de întreținere	611
§4. Durata dreptului la întreținere	611
Bibliografie selectivă	613